

Programación do Ciclo de grao medio de Técnico Deportivo en Fútbol nivel I

Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
XMO1003	IES SÁNCHEZ CANTÓN	PONTEVEDRA	2023- 2024

Ciclo formativo

Curriculo	Familia profesional	Ciclo formativo	Grao	Réxime
DECRETO 353/2003, DO 11 DE SETEMBRO	ENSINANZAS DEPORTIVAS DE RÉXIME ESPECIAL	TÉCNICO DEPORTIVO EN FÚTBOL NIVEL I	MEDIO	PRESENCIAL

Módulo profesional

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
	BASES ANATÓMICAS E FISIOLÓXICAS	1º	2	15	18

Profesorado responsable

Elaboración	PEDRO VICENTE VILA
Impartición	PEDRO VICENTE VILA

Índice

1. Identificación da programación	1
Centro educativo.....	1
Ciclo formativo	1
Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)	1
Profesorado responsable.....	1
2. Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo .	4
3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha	5
4. Unidades didácticas.....	5
4.1 Unidade didáctica 1 INTRODUCCIÓN A ANATOMÍA.....	6
4.1.a Identificación da unidade didáctica	6
4.1.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	6
4.1.c Obxectivos específicos da unidade didáctica.....	6
4.1.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	6
4.1.e Contidos	6
4.2 Unidade didáctica 2. OSTEOLOXÍA: O TECIDO ÓSEO	8
4.2.a Identificación da unidade didáctica	8
4.2.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	8
4.2.c Obxectivos específicos da unidade didáctica.....	8
4.2.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	8
4.2.e Contidos	8
¡Error! Marcador no definido.	
4.3 Unidade didáctica 3. ARTROLOXÍA: O SISTEMA ARTICULAR.....	9
4.3.a Identificación da unidade didáctica	9
4.3.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	9
4.3.c Obxectivos específicos da unidade didáctica.....	9
4.2.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	10
4.3.e Contidos	10
4.4. Unidade didáctica 4.MIOLOXÍA: O TECIDO MUSCULAR.. ..	10
4.4.a Identificación da unidade didáctica	10
4.4.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	10
4.4.c Obxectivos específicos da unidade didáctica.....	11
4.4.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	11
4.4.e Contidos	11
4.5. Unidade didáctica 5.METABOLISMO ENERXÉTICO.....	11
4.5.a Identificación da unidade didáctica	11
4.5.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	11
4.5.c Obxectivos específicos da unidade didáctica.....	11
4.5.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	12
4.5.e Contidos	12

4.6.	Unidade didáctica 6. SISTEMA CARDIOVASCULAR.....	12
4.6.a	Identificación da unidade didáctica	12
4.6.b	Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	12
4.6.c	Obxectivos específicos da unidade didáctica.....	12
4.6.d	Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	13
4.6.e	Contidos	13
4.7.	Unidade didáctica 7. O SISTEMA RESPIRATORIO.....	13
4.7.a	Identificación da unidade didáctica	13
4.7.b	Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	13
4.7.c	Obxectivos específicos da unidade didáctica.....	14
4.7.d	Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	14
4.7.e	Contidos	14
5.	Mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación.....	15
6.	Procedemento para a recuperación das partes non superadas	16
6.1	Procedemento para definir as actividades de recuperación	16
6.2	Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua.....	16
7.	Procedemento sobre o proceso de avaliación e a propia práctica docente.....	16
8.	Medidas de atención á diversidade	17
8.1	Procedemento para a realización da avaliación inicial	17
8.2	Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados.....	17
8.3	Medidas educativas ante situación de ensino semipresencial ou non presencial.....	17
9.	Aspectos transversais	118
9.1	Programación da educación en valores	118
9.2	Actividades complementarias e extraescolares	19

Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo

As ensinanzas deportivas de réxime especial, na formación dos técnicos deportivos de grao medio, deben garantir o conxunto das seguintes competencias :

- Familiarizar o alumnado cos elementos fundamentais do balonmán e facilitar a comprensión do xogo.
  - Realizar o ensino do balonmán, seguindo os obxectivos, os contidos, as orientacións metodolóxicas e de avaliación, en función da programación xeral da actividade.
  - Desenvolver no alumnado as habilidades técnicas e tácticas básicas do balonmán, dentro do contexto do xogo, utilizando os equipamentos, materiais e medios didácticos apropiados.
  - Avaliar ao seu nivel a progresión da aprendizaxe, identificar os erros de execución técnica e táctica dos/as deportistas, as súas causas e aplicar os métodos e medios necesarios para a súa corrección, preparando para as fases posteriores de tecnificación deportiva.
  - Ensinar a utilización das instalacións específicas dos campos de balonmán.
  - Realizar as xestións organizativas necesarias para a participación nas competicións.
  - Dirixir a participación en competicións deportivas do seu nivel, dando instrucións de contido técnico e táctico, así como as relacionadas con normas de convivencia e práctica deportiva.
  - Informar sobre a vestimenta axeitada para a práctica do balonmán.
  - Seleccionar, preparar e supervisar o material de ensino.
  - Exercer o control do grupo, cohesionando e dinamizando a actividade.
  - Ensinar e facer cumprir as normas básicas do regulamento do balonmán.
-
- Motivar o alumnado no progreso técnico, táctico e no desenvolvemento físico equilibrado.
  - Transmitir-lles os/as deportistas as normas, valores e contidos éticos da práctica deportiva.
  - Prever as lesións máis frecuentes no balonmán.
  - Aplicar, en caso necesario, a asistencia de emerxencia seguindo os protocolos e pautas establecidas.
  - Controlar a dispoñibilidade da asistencia sanitaria existente.
  - Organizar o traslado das persoas enfermas ou accidentadas, en caso de urxencia, en condicións de seguranza e empregando o sistema máis axeitado á lesión e nivel de gravidade.
  - Colaborar cos servizos de asistencia médica da instalación deportiva.
  - Mostrar unha actitude de preocupación por unha formación continuada, actualizando os seus coñecementos.

Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

UD	Título	Descrición	Duración (sesións)
1	INTRODUCCIÓN Á ANATOMÍA.	Descrición da posición anatómica, eixos e planos de movemento. Accións musculares e movementos articulares. Utilización da terminoloxía de dirección e posición anatómica.	2
2	OSTEOLOXÍA: TECIDO ÓSEO	Introducción as características do tecido óseo. Descrición do tecido óseo no ser humano.	3
3	ARTROLOXÍA	Introducción as características do sistema óseo - articular Descrición do sistema óseo - articular no ser humano.	3
4	MIOLOXÍA:TECIDO MUSCULAR	Introducción as características do sistema muscular. Coñecemento dos grupos musculares mis importantes no ser humano.	4
5	METBOLISMO ENERXÉTICO	Coñecemento dos sistemas de transferencia enerxética. Aplicación da transferencia enerxética no ser humano a práctica de actividades físicas e deportivas.	2
6	SISTEMA CARDIOVASCULAR	Coñecemento básico da estrutura e función do sistema cardiovascular. Participación do sistema cardiovascular na práctica e actividades físico deportivas.	2
7	SISTEMA RESPIRATORIO	Coñecemento básico da estrutura e función do sistema respiratorio. Participación do sistema respiratorio na práctica de actividades físico deportivas.	2
TOTAL			18

Unidades didácticas

Unidade didáctica 1. Introducción a Anatomía.

Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
1	INTRODUCCIÓN A ANATOMÍA	2

Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
Cofecer a posición anatómica de referencia	1	Exposición da posición anatómica de referencia coma orixe do análise do movemento.	1
Cofecer os planos e eixos extracorporales de dimensión espacial.	2	Identificación os planos de movemento e eixos no ser humano en relación co espazo. Execución dos movementos correspondentes a cada plano e eixo.	1
Tratar e analizar os movementos no ser humano dende un punto de vista mecánico.	3	Análise mecánico dos movementos do ser humano. Análise mecánico dos movementos do ser humano na práctica de actividade físico deportiva.	1
Establecer diferencias nos grupos articulares básicos en base as súas posibilidades de movemento.	4	Execución das posibilidades de movemento nos diferentes núcleos articulares. Análise das posibilidades de movemento nos diferentes núcleos articulares.	1
Dominar a terminoloxía de dirección e posición anatómica.	5	Localización e descrición da posición e dirección das diferentes estruturas anatómicas.	1

Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
Cofecer a posición anatómica de referencia	Proba escrita e cuestionario da U.D.	ss	25
Desenvolver os movementos básicos do ser humano.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Analizar os movementos das actividades físico deportivas dende un punto de vista mecánico	Proba escrita e e cuestionario da U.D.	S	25
Identificar estruturas anatómicas	Proba práctica de identificación nun	S	25

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
	esqueleto e cuestionario da U.D.		

Contidos

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> • Introducción as estruturas anatómicas básicas. • Introducción a terminoloxía anatómica • Desenvolvemento e análise das accións mecánicas máis frecuentes nas actividades físico - deportivas. • Identificación de estruturas anatómicas.

Unidade didáctica 2. Osteoloxía: Introducción o estudo do tecido óseo.

Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
2	Osteoloxía: Introducción o estudo do tecido óseo	3

Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
Coñecer as características básicas estruturais do tecido óseo.	1	Descrición das estruturas óseas a nivel estrutural e funcional. Comparación con outras estruturas do corpo humano.	
Clasificar o tecido óseo según a súa configuración externa	2	Clasificación das estruturas anatómicas do tecido óseo en base a súa configuración externa. Diferenciación das estruturas anatómicas do sistema óseo en base a súa configuración externa.	
Identificar, describir e ubicar as estruturas óseas do esqueleto do ser humano.	3	Identificación dos compoñentes do sistema óseo, ubicación nos segmentos corporais e núcleos articulares nos que participa e descrición da súa ubicación en referencia a outros compoñentes do tecido óseo.	

Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
Discriminar o tecido óseo, do resto dos tecidos do ser humano, en base as súas características.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	33
Relacionar a configuración externa das estruturas óseas por grupos de referencia.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	33
Identificar as diferentes estruturas do sistema óseo nun esqueleto, describir e comparar a súa ubicación e posición con outras estruturas anatómicas.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	33

Contidos

Contidos
Descrición das características estruturais e funcionais do tecido óseo. Clasificación das estruturas anatómicas do tecido óseo en función da súa configuración externa. Identificación das estruturas óseas do ser humano. Ubicación das estruturas óseas no ser humano, distinción dos núcleos articulares que conforman Comparación anatómica en termos de dirección e posición.

Unidade didáctica nº 3: Artroloxía: Introducción o estudo do sistema óseo – articular.

Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
3	Artroloxía: Introducción o estudo do sistema articular.	3

Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
Coñecer as características básicas estruturais do sistema articular.	1	Descrición das estruturas articulares a nivel estrutural e funcional. Comparación con outras estruturas do corpo humano.	1
Clasificar o tecido articular según a súa configuración e posibilidades de movemento.	2	Clasificación das estruturas anatómicas do tecido articular en base a súa configuración e posibilidades de movemento.	1
Identificar, describir e ubicar as estruturas anatómicas do sistema articular no esqueleto do ser humano.	3	Identificación dos compoñentes do sistema óseo - articular, ubicación dos segmentos corporais que une e nos que participa e descrición da súa ubicación en referencia a outros compoñentes do tecido óseo articular.	1
Coñecer as posibilidades de movemento das diferentes articulacións do corpo humano.	4	Relación entre a articulación, características estruturais e rango de liberdade de movemento.	1
Analizar a participación das articulacións na práctica de actividades físico deportivas.	5	Diferenciación da participación das articulacións nas diferentes actividades físico - deportivas.	1

Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
Discriminar o sistema articular, do resto dos tecidos do ser humano, en base as súas características.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	20
Relacionar a configuración externa das estruturas articulares coas súas posibilidades de movemento.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	20
Identificar as diferentes estruturas do sistema articular nun esqueleto, describir e comparar a súa ubicación e posición con outras estruturas anatómicas.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	20
Recoñecer os movementos realizados nas articulacións do corpo humano	Proba práctica de identificación anatómica e cuestionario da U.D.	S	20
Analizar a participación das articulacións na práctica de actividades físico deportiva	Análise observacional e cuestionario da U.D.	S	20

Contidos

Contidos
<p>Descrición das características estruturais e funcionais do tecido articular.</p> <p>Clasificación das estruturas anatómicas do tecido articular en función da súa configuración externa.</p> <p>Identificación das estruturas articulares do ser humano.</p> <p>Ubicación das estruturas articulares no ser humano.</p>

Contidos
Comparación anatómica en termos de dirección e posición. Análise das accións mecánicas nas distintas articulacións durante a práctica das actividades físico – deportivas.

Unidade didáctica nº 3: Mioloxía: Introducción o estudo do sistema muscular.

Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
3	Mioloxía: Introducción o estudo do sistema muscular	3

Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
Coñecer as características básicas estruturais do sistema muscular	1	Descrición das estruturas musculares a nivel estrutural e funcional. Comparación con outras estruturas do corpo humano.	1
Clasificar o tecido articular según a súa configuración e posibilidades de movemento.	2	Clasificación das estruturas anatómicas do tecido muscular en base a súa configuración.	1
Identificar, describir e ubicar as estruturas anatómicas do sistema muscular no mapa muscular do ser humano.	3	Identificación dos compoñentes do sistema muscular, ubicación dos núcleos articulares e nos que participa e descrición da súa ubicación en referencia a outros compoñentes do tecido muscular.	1
Coñecer as accións mecánicas realizadas a participación de cada grupo muscular.	4	Relación entre movementos articulares e accións mecánicas coa actuación dos diferentes grupos musculares.	1
Analizar a participación dos grupos musculares na práctica de actividades físico deportivas.	5	Diferenciación da participación dos grupos musculares nas diferentes actividades físico – deportivas.	1

Cráterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Cráterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
Discriminar o sistema muscular, do resto dos tecidos do ser humano, en base as súas características.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	20
Relacionar a configuración externa dos músculos coas súas posibilidades funcionais.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	20
Identificar as diferentes grupos musculares nun mapa muscular, describir e comparar a súa ubicación e posición con outras estruturais anatómicas.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	20
Recoñecer as accións mecánicas protagonizadas polos diferentes grupos musculares.	Proba práctica de identificación anatómica e cuestionario da U.D.	S	20
Analizar a participación dos grupos musculares na práctica de actividades físico deportiva	Análise observacional e cuestionario da U.D.	S	20

Contidos

Contidos

Contidos
<p>Descrición das características estruturais e funcionais do sistema muscular.</p> <p>Clasificación das estruturas anatómicas do tecido muscular en función da súa configuración externa.</p> <p>Identificación dos grupos musculares máis importantes do ser humano.</p> <p>Ubicación dos grupos musculares no ser humano.</p> <p>Comparación anatómica en termos de dirección e posición.</p> <p>Participación dos grupos musculares nos diferentes núcleos articulares.</p> <p>Análise das accións mecánicas protagonizadas polos grupos musculares máis importantes no ser humano, durante a práctica das actividades físico-deportivas.</p>

Unidade didáctica nº 5: Metabolismo enerxético:

Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
3	Metabolismo enerxético	2

Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
Coñecer as características básicas de transferencia enerxética.	1	Descrición dos sistemas enerxéticos	1
Clasificar os sistemas enerxéticos en función das características funcionais no proceso de obtención enerxética	2	Clasificación das vías enerxéticas.	1
Describir o proceso de transferencia enerxética de cada vía e manifestacións de cada unha destas vías	3	Descrición dos combustibles enerxéticos, duración dos esforzos, factores de fatiga e intensidade de traballo de cada unha das vías metabólicas.	1
Analizar a participación das vías metabólicas na práctica de actividades físico-deportivas.	4	Diferenciación da participación de cada vía enerxética nas prácticas físico-deportivas.	1

Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
Diferenciar a aportación enerxética de cada unha das vías metabólicas	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Clasificar as vías metabólicas en base a súa aportación enerxética	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Describir a actividade das vías metabólicas en relación con combustibles enerxéticos, duración dos esforzos, factores de fatiga e intensidade de traballo.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Analizar a participación das vías enerxéticas na práctica de actividades físico-deportivas	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25

Contidos

Contidos
<p>Descrición das características funcionais das vías enerxéticas.</p> <p>Clasificación das vías enerxéticas en base ó proceso de obtención de enerxía.</p> <p>Descrición dos procesos fisiolóxicos e bioquímicos básicos no proceso de obtención enerxética de cada vía metabólica.</p> <p>Análise da aportación enerxética de cada vía metabólica, durante a práctica das actividades físico-deportivas.</p>

Unidade didáctica nº6: O Sistema Cardiovascular.

Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
3	Sistema cardiovascular	2

Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
Coñecer as características básicas estruturais do sistema cardiovascular	1	Descrición anatómica do sistema cardiovascular	1
Coñecer as características básica funcionais do sistema cardiovascular	2	Descrición fisiolóxica da actividade dos sistema cardiovascular..	1
Relacionar a actividade cardiovascular co metabolismo enerxético	3	Relación entre a obtención de enerxía e actividade cardiovascular	1
Describir as adaptacións que o exercicio físico provoca no sistema cardiovascular	4	Descrición das adaptacións que a nivel estrutural e funcional provoca a actividade física no sistema cardiovascular.	1
Analizar a participación do sistema cardiovascular na práctica de actividades físico deportivas.	5	Diferenciación da participación do sistema cardiovascular nas prácticas físico –deportivas.	1

Critérios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
Identificar as estrucuras anatómicas que conforman o sistema cardiovascular.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Coñecer o funcionamento básico do sistema cardiovascular	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Describir as adaptación que a nivel anatómico e fisiolóxico se producen no sistema cardiovascular coma consecuencia da práctica de actividades físico – deportivas.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Analizar a participación do sistema cardiovascular na práctica de actividades físico deportiva	Proba escrita e cuastionario da U.D.	S	25

Contidos

Contidos
Descrición das características estruturais do sistema cardiovascular. Descrición das características funcionais do sistema cardiovascular. Relación entre a actividade do sistema cardiovascular coas vías enerxéticas no proceso de obtención de enerxía. Descrición das adaptacións que a nivel anatómico e fisiolóxico provocadas pola actividade físico – deportiva no sistema cardiovascular. Análise da participación do sistema cardiovascular, durante a práctica das actividades físico – deportivas.

Unidade didáctica nº6: O Sistema Respiratorio.

Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
----	--------------	----------

3	Sistema Respiratorio	2
---	----------------------	---

Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo (*)	Completo (S/N)

(*) No caso de módulos profesionais ao abeiro da LOXSE, capacidades terminais elementais.

Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
Coñecer as características básicas estruturais do sistema respiratorio	1	Descrición anatómica do sistema respiratorio.	1
Coñecer as características básica funcionais do sistema respiratorio.	2	Descrición fisiolóxica da actividade dos sistema respiratorio.	1
Relacionar a actividade respiratoria co metabolismo enerxético	3	Relación entre a obtención de enerxía e actividade respiratoria-	1
Describir as adaptacións que o exercicio físico provoca no sistema respiratorio.	4	Descrición das adaptacións que a nivel estrutural e funcional provoca a actividade física no sistema respiratorio.	1
Analizar a participación do sistema respiratorio na práctica de actividades físico deportivas.	5	Diferenciación da participación do sistema respiratorio nas prácticas físico –deportivas.	1

Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
Identificar as estruturas anatómicas que conforman o sistema respiratorio.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Coñecer o funcionamento básico do sistema respiratorio.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Describir as adaptación que a nivel anatómico e fisiolóxico se producen no sistema respiratorio coma consecuencia da práctica de actividades físico – deportivas.	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25
Analizar a participación do sistema respiratorio na práctica de actividades físico deportiva	Proba escrita e cuestionario da U.D.	S	25

Contidos

Contidos
Descrición das características estruturais do sistema respiratorio. Descrición das características funcionais do sistema respiratorio. Relación entre a actividade do sistema respiratorio coas vías enerxéticas no proceso de obtención de enerxía. Descrición das adaptacións que a nivel anatómico e fisiolóxico provocadas pola actividade físico – deportiva no sistema respiratorio. Análise da participación do sistema respiratorio, durante a práctica das actividades físico – deportivas.

5. Mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

1. Os alumnos/as teñen dereito a que o seu rendemento escolar se avalíe con plena obxectividade.
2. O proceso de avaliación será continuo o longo de todo o proceso formativo.
3. O alumnado que acumule un número de faltas sen xustificar superior o 10% da carga lectiva do modulo será apercibido da perda do dereito de avaliación continua. O alumnado que acumule un número de faltas sen xustificar superior o 20% da carga lectiva do módulo comunicaráselle a perda do dereito de avaliación continua.
4. Terase en contas as circunstancias persoais e laborais dos alumnos/as na xustificación de faltas conforme o establecido no RRI do centro.
5. O alumno/a que perda o seu dereito a avaliación continua terá dereito a realizar unha proba de avaliación de final de módulo e unha proba de avaliación de final de ciclo a cal farase con anterioridade a avaliación final do módulo.
6. O alumno/a que esgotara as convocatorias máximas poderá solicitar á Consellería de Educación e Ordenación Universitaria unha convocatoria extraordinaria sempre e cando se atope e xustifique documentalmente calquera das circunstancias que contempla a lexislación vixente (Doenza prolongada propia ou familiar, discapacidade, violencia de xénero ou circunstancia que condicione ou impida o desenvolvemento ordinario de estudos).
7. Como mínimo o alumno/a deberá ser capaz de:
  - A cualificación en cada trimestre terá en conta:
  - Distinguir as diferentes estruturas anatómicas do aparello locomotor.
  - Localizar os diferentes grupos musculares do corpo humano.
  - Localizar os diferentes ósos do corpo humano.
  - Distinguir os planos e eixos do corpo humano.
  - Describir os movementos no corpo humano en relación cos eixos e planos.
  - Coñecer os movementos dos distintos núcleos articulares.
  - Localizar os núcleos articulares máis importantes do corpo humano.
  - Describir as superficies articulares destes núcleos.
  - Clasificar as articulacións.
  - Clasificar os ósos en función da súa configuración interna e externa.
  - Reproducir os movementos do corpo humano.
  - Describir ás estruturas anatómicas do sistema cardiovascular.
  - Coñecer o ciclo cardíaco e as súas fases.
  - Tomar a frecuencia cardíaca a un mesmo e ós compañeiros.
  - Describir as posibilidades de transferencia enerxética no corpo humano.
  - Prescribir adestramentos en base a utilización da Frecuencia Cardíaca como elemento indicador da intensidade.
  - Diferenciar a Frecuencia Cardíaca basal, de reposo, de reserva, máxima e establecer en base a estas frecuencias cardíacas de traballo.
  - Prescribir adestramentos para os distintas vías metabólicas.
8. A cualificación do alumnado nas diferentes convocatorias virá determinada polos

seguintes aspectos:

- a) A avaliación dos aprendizaxes amosados nos cuestionarios das unidades didácticas nunha escala de 1 a 10, supón o 20% de cualificación en convocatoria ordinaria.
- b) A avaliación dos coñecementos adquiridos polo alumnado en probas prácticas de identificación anatómica, supón o 20% de cualificación en convocatoria ordinaria.
- c) A avaliación do aprendizaxe dos alumnos/as nunha escala de 1 – 10, supón o 60 % da cualificación do trimestre. O instrumento de avaliación empregado será a proba escrita, a cal poderá incluír preguntas de resposta múltiple e/ou preguntas de resposta curta e/ou resolución de supostos prácticos.

6.- Procedemento para a recuperación das partes non superadas

1.1 Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Durante o tramo do curso académico comprendido entre as convocatorias final de módulo e final de ciclo legalmente establecido na lei de avaliación das ensinanzaas deportivas de réxime especial, faranse conforme o novo horario elaborado pola xefatura de estudos as actividades de apoio, recuperación e avaliación para aqueles alumnos/as que non acadaran unha avaliación positiva na avaliación final do módulo.
2. As actividades de recuperación e apoio definiranse conforme os resultados obtidos polos alumnos/as na convocatoria ordinaria, e centraranse de xeito concreto nos erros e as dificultades mostradas.
3. O marxe do tratamento específico destas actividades manterase un enfoque global e integrador dos contidos científicos, tecnolóxicos e organizativos do módulo.
4. Aplicarase unha metodoloxía baseada na resolución de problemas, identificación anatómica básica en esqueletes e mapas musculares, análise de accións mecánicas e anatómicas na práctica de actividades físico – deportivas, relación entre os contidos de todas as unidades didácticas e a súa aplicación a práctica de actividades físico – deportivas, desenvolvemento de actividades de ensino aprendizaxe que estimulen o aprendizaxe autónomo, asunción de coñecementos por medio da aplicación das TIC o proceso educativo.
5. Se fose necesario o comezo do período de actividades faríase unha proba de diagnose complementaria para determinar con mais precisión as necesidades de aprendizaxe dos alumnos/as.

1.2 Procedemento para definir a proba de avaliación final de módulo e final de ciclo para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

1. O alumno/a que perda o seu dereito a avaliación continua terá dereito a realizar unha proba final de módulo e unha proba final de ciclo a cal farase con anterioridade a avaliación final do módulo.
2. As probas finais de módulo e de ciclo deberán medir de xeito mínimo as capacidades terminais elementais asociadas á unidade de competencia asociada o módulo (localización anatómica, terminoloxía de posición e análise anatómico, recoñecemento de estruturas anatómicas en mapas musculares e esqueletos, análise mecánico e anatómico do movemento e participación dos sistemas respiratorio, cardiovascular, enerxético e nervioso nas actividades físico - deportivas).
3. A proba poderá conter preguntas de resposta corta e/ou preguntas de resposta múltiple e/ou resolución de supostos prácticos e para obter avaliación positiva na mesma o alumno/a deberá obter unha puntuación mínima de 5 nunha escala de 1 – 10.
4. A cualificación obtida polo alumno/a na proba extraordinaria será a súa cualificación final do módulo no curso.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

1. A última reunión de departamento de cada mes adicarse ó seguimento da programación didáctica do módulo.
2. Na reunión farase unha valoración xeral das actividades de ensino – aprendizaxe realizadas ata o momento, especialmente no que afecta o tempo que precisan para o seu correcto desenvolvemento, a metodoloxía empregada, os resultados de avaliación obtidos e as oportunas medidas de axuste que se propoñen para a mellora da práctica docente.
3. O remate do curso e con anterioridade ó 30 de xuño, farase unha memoria cos datos xerais do curso e unha relación propostas concretas e xustificadas de mellora para o vindeiro curso, especialmente no que afecta as instalacións, os recursos, as actividades, a metodoloxía, a avaliación e a temporalización dos contidos.

8. Medidas de atención á diversidade

a. Procedemento para a realización da avaliación inicial

1. TEMPORALIZACIÓN: A xuntanza de avaliación inicial farase despois de un mes a partir do comezo do curso.

2. OBXECTIVOS:

- a) Coñecer as características, capacidades e formación previa dos alumnos/as.
- b) Orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente.

3. METODOLOXÍA:

1. O titor/a do curso aportará información relevante sobre aspectos que incidan no proceso educativo dos alumnos/as. Entre outras fontes, a información poderá obterse de :

- a) Os informes individualizados de avaliación da etapa anteriormente cursada, de ser o caso.
- b) Os estudos académicos ou das ensinanzas de formación profesional inicial ou para o emprego previamente realizados.
- c) O alumnado matriculado sen titulación académica de acceso.
- d) Os informes ou ditames específicos do alumnado discapacitado ou con necesidades educativas especiais que poida haber no grupo.
- e) A experiencia profesional previa.
- f) A matrícula condicional do alumnado estranxeiro.
- g) A observación do alumnado e as actividades realizadas nas primeiras semanas do curso.

2. O tratado na sesión de avaliación inicial e os acordos que adopte o equipo docente nela recolleranse nunha acta, da cal se entregará copia na xefatura de estudos, incluíndo especialmente aqueles que teñan que ver con aspectos de flexibilización na duración das ensinanzas.

3. Esta avaliación inicial en ningún caso comportará cualificación para o alumnado.

b. Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

1. No caso de alumnos/as con necesidades educativas especiais:

- a) Adaptación das condicións de accesibilidade ó centro.
- b) Adaptación dos recursos de apoio.
- c) Flexibilización para cursar o módulo cunha temporalización distinta á establecida con carácter xeral (require autorización administrativa).

2. No caso de alumnos/as con dificultades de aprendizaxe:

- a) Actividades de reforzo individualizadas.
- b) Favorecer un método de aprendizaxe baseado na práctica, experiencia e investigación a partir de intereses dos alumnos/as, estudos de caso e o emprego de recursos TIC.
- c) Deseño de probas de avaliación en coherencia cos métodos propostos.

c). Medidas educativas ante situación de alumnado con incorporación tardía como consecuencia de la superación de pruebas de acceso en convocatoria extraordinaria.

A continuación manifestanse unha serie de medidas a aplicar no contexto das Ensinanzas Deportivas de Réxime Especial e o ciclo de Técnico Deportivo en Fútbol nivel 1 co gallo de facilitar o alumando matriculado fora do prazo o acceso ó currículo e a incorporación dos contidos ata a data da matrícula definitiva:

- Envío vía correo electrónico dos apuntamentos dos contidos tratados nos módulos.
- Envío vía correo electrónico das tarefas/actividades a desenvolver polo alumnado. A entrega das mesmas e avaliación NON se pode relaizar ata a formalización matrícula definitiva.
- Titorías individuais virtuais vía WEBEX para a explicación dos contidos tratados previa formalización da matrícula.
- Titorías Individuais presenciais no tempo de lecer unha vez formalizada a matrícula e incorporado o alumnado as actividades lectivas.
- Utilización das 30 horas a disposición do centro para reforzo dos contidos desenvolvidos previamente a incorporación do alumnado ás actividades lectivas.
- Calendario de actividades lectivas entre as convocatorias final de módulo e final de ciclo co gallo de reforzar os módulos a avaliar na convocatoria final de ciclo.

9. Aspectos transversais

a. Programación da educación en valores

1. **OBXECTIVO:** Concienciación da utilizacións das actividades deportivas de equipo coma un medio do proceso educativo, na procura dunha educación integral e holística, aproveitando as características do mesmo no fortalecemento de valores de solidariedade, traballo en equipo, sacrificio e búsqueda de obxectivos comúns.. Valoración e concienciación da importancia da formación dos técnicos deportivos para o desenvolvemento da actividade profesional.
2. **ACTIVIDADES:** Debate sobre a importancia dos contidos na formación dos técnicos. Resolución de casos prácticos de transmisión de valores no proceso de adestramento e competición.
3. **TEMPORALIZACIÓN:** O longo de cada unidade didáctica en relación cos contidos da mesma.

4. AVALIACIÓN: Cuestionarios de cada unha das unidades didácticas.

b. Actividades complementarias e extraescolares

1. Asistencia a adestramentos no eido dos deportes de equipo, para a análise de aspectos anatómicos e fisiolóxicos relacionados coa propia práctica.